

શ્રી નવનાથ સ્તોત્ર

અધ્યાય

શ્રી જુગેશ્વર (જરૂચ)ના નવ સ્વયંભૂ
મહાદેવનું સ્તોત્ર

પ્રસિદ્ધ કરનાર

ડાક્ટર લક્ષ્મીરામ મહિપતરામ દીવાન

જરૂચ

દેશી મિત્ર એનજીન પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ—સુરત.

આવૃત્તિ, સંવત ૧૯૨૩

શાકે ૧૯૨૪

મૂલ્ય ૨ આના
॥ શ્રી સિદ્ધનાથાર્પણ યસ્તુ ॥

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ શ્રી
ગુજરાતી કોપીસર્કટ-સંસ્થાસ્તાવના.

૨૫૧૪

૨૩ : ૪૨૭

ભરતખંડમાં જેમ તીર્થોમાં ચાર ધામ (૧) જગન્ના-
થજી, (૨) સેતુખંધ-રામેશ્વર (૩) દ્વારિકાં તથા (૪)
અદરીનાગયણુ મુખ્ય છે. પુરીઓમાં (૧) અયોધ્યા (૨)
મથુરાં (૩) હરદ્વાર (૪) કાશી (૫) શિવકાંચી-વિષ્ણુ-
કાંચી (૬) ઉજ્જયિની તથા (૭) દ્વારિકા એ સાત મુખ્ય છે:-

અયોધ્યા, મથુરા, માયા, કાશી, કાંચી, અંતિકા,
પુરી દ્વારામતી ચૈવ સપ્તેતા મોક્ષદાયકા:

શિવ—સ્થાનોમાં બાર જયોતિર્લિંગ—(૧) (હીમ)
કેદારનાથ, (૨) ઝાડખંડ-વૈજનાથ (૩) કાશીવિશ્વેશ્વર (૪)
મહાકાલેશ્વર (૫) ઓંકાર મમલેશ્વર (૬) ત્ર્યંબકેશ્વર (૭)
કૃષ્ણેશ્વર (૮) ભીમશંકર (૯) નાગનાથ (૧૦) મલ્લિકા-
ર્જુન (૧૧) સેતુખંધરામેશ્વર તથા (૧૨) સોરઠી સોમનાથ:-

॥ સૌરાષ્ટ્રે સોમનાથં ચ, શ્રી શૈલેમલ્લિકાર્જુનમ્, ॥

॥ ઉજ્જયિન્યાં મહાકાલ, મોંકાર મમલેશ્વરમ્, ॥

॥ પર્યલ્યાં વૈજનાથં ચ, હાંકિન્યાં ભીમ શંકરમ્, ॥

॥ સેતુબંધેતુરામેશં, નાગેશં દારુકાવને, ॥

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૦૧૫ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ બલનાથ ૨૯૦૧

વિષય ૫૨૩:૪૨૨

॥ વારાણસ્યાં તુ વિશ્વેશં, ધ્યંબકં ગૌતમીતટે, ॥

॥ હિમાલયે તુ કેદારં, દૃષ્ણેશંતુ શિવાલયે, ॥

॥ एतानि ज्योतिर्लिंगानि सायं प्रातः पठन्नरः॥

॥ સમ્મ જન્મ કૃતં પાપં સ્મરણેન વિનશ્યતિ. ॥

એ સધળા પ્રમુખ ગણાય છે, તેમ અસંખ્યાત નદી-
ઓમાં સાત મુખ્ય ગાળી છે તે સ્નાન સમયે તેમનું આવા-
હન થાય છે:-

॥ गंगेच, यमुने चैव, गोदावारि, सरस्वति ॥

॥ नर्मदे, सिन्धु, कावेरि, जलेस्मिन् सन्निधिं कुरु ॥

આ સાતમાં પણ કલિયુગમાં ગંગાજીનો પ્રભાવ નર્મદાને
પ્રાપ્ત થશે તથા તમામ નદીઓ સૂકાતાં માત્ર એકલી નર્મદાજી
સર્પાકારે પણ સજીવન રહેશે એવું ભવિષ્યત્રીકાળ-જ્ઞાની ઋષી
મુનીઓ ભાવી ગયા છે. (ગંગા-જમના-સરયુ-સોન-ગોમતી-
મંદાકિની-દ્રશ્યુ-મહાનદી-ક્ષિપ્રા-સરસ્વતી-નર્મદા-ગોદાવરી આ
દિ જે અનેક નાની મોટી નદીઓ મહારાજેવામાં આવી છે તે
પ્રત્યેક અનેક કારણોથી સૂકાતી જાય છે.) આવી પરમ પૂ-
જ્ય જે નર્મદા તેનાં દર્શન માત્રથીજ ચિત્તની પ્રકૃક્ષતા અનુ-
ભવ-સિદ્ધ છે. તેનો આસરે પાંચસો ગાઉનો પ્રવાહ અનેક તીર્થો-
થી તથા ઋષિઓના આશ્રમોથી અલંકૃત છે. આ પ્રમાણે
તેનો વિસ્તીર્ણ પુલીન જોડે અમરકંટક આગળ તેના (અ-

દ્રશ્ય) મૂળથી તે ઠેક સમુદ્ર સંગમ સુધી બધોજ પવિત્ર છે તથાપી તેમાં ત્રણ સ્થાન વિશેષે કરીને પૂજ્ય ગણ્યાં છે:-

॥ ઔંકારેચ મૃગુ-ક્ષેત્રે, નર્મદા-ઓરિ સંગમે ॥

॥ સર્વત્ર દુર્લભોરવા સ્થાનત્રયે વિશેષતઃ ॥

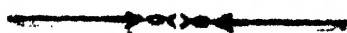
(નીમાડ પ્રાંતમાં ઔંકારમહાદેશ્વર, ૧ નર્મદા તથા ઓરનો સંગમ (૨) (ચાંદોદ કર્નાલીમાં) તથા ભરૂચ (૩) આ ઉપરાંત દશ અશ્વમેધ થયાની અસામાન્ય પ્રતિષ્ઠાથી ભૃગુ-ક્ષેત્ર ભૂષિત છે. (મહારા જોવા પ્રમાણે ઉજ્જયિની, કાશી, પ્રયાગ, તથા હરદ્વાર આ ચારજ ક્ષેત્રો દશ દશ અશ્વમેધની ભરૂચ જોવી પ્રતિષ્ઠા ધરાવે છે. આવા પુનીત ક્ષેત્રના નવ સ્વયંભૂ લીંગોનું સ્તોત્ર આસ્તિક જનો બાવથી સ્વીકારશે એવી આશા છે.

મુ. ભરૂચ.

વૈશાખ સંવત ૧૯૬૧

શાકે ૧૮૨૭

લક્ષ્મીરામ.

॥ ॐ नमः शिवाय ॥

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

॥ १ ॥

॥ कामनाथ ॥

॥ शिवं शान्त रूपं गवेंद्राधि रूढम् ॥

॥ सदानंद कन्दं श्रुते मूर्ध्निगूढम् ॥

॥ मुकच्छे महर्षे भृगो राजमानम् ॥

॥ सदा कामनाथं भजे साधिमानम् ॥ १ ॥

लूङ्गीनी बाल.

१

॥ परम शांतीमय, शीघ्र ! कांती तम्हारी, ॥

॥ इडी शोभीती नंदिशेखर सवारी ॥

॥ तमे अर्भोत आनंदना कंद साया, ॥

॥ तमे वेद वेदांतमां शुभ राय्या, ॥

॥ पूरे कामना नाथ ! निश्चये अमारी ॥

॥ प्रभु कामनाथः ! पूरा हीतकारी ॥

॥ भृङ्गि—लृगु-पुण्य-क्षेत्रे वीराज्जे ॥

॥ स्वयंलू भण्डुं, सिद्ध सौ थाय काज्जे ॥ १

૧ ટીકા

હે શિવ ! તમારી ક્ષાન્તિ પ્રથમ શાન્તિવાળી છે, અર્થાત તમે અતિશય શાંત સ્વરૂપ છો. તમારી નંદોદેશ્વરની સ્વારી એટલે પોડિયા ઉપર ચઢેલા તમે સારા શોભો છો અર્થાત એટલે અપાર એવા આનંદ (સુખ) ના તમે ખરેખરા કંદ (મૂળ) છો. વેદ વેદાંતમાં તમે ગુપ્ત રાખી રહ્યા છો અર્થાત વેદાંતમાં બાણવા બેગ છુપુંતત્વ (સાર વસ્તુ) તે તમેજ છો. હે નાથ ! અમારી કામનાઓ (ઇચ્છા) તમે નક્કી પુરી કરો છો. હે પ્રભુ કામનાથ ! તમે અમારા પુરા હિતસ્વી છો. મહાન (મોટા) ઋષિ જે ભૂગુ તેમનાં પવિત્ર ક્ષેત્ર (ભૂગુક્ષેત્ર-ભરૂચ) માં તમે ખીરાળે છો. હે સ્વયંભૂ હું તમને ભગુહું (તેથી) મહારાં બધાં કાર્ય સીદ્ધ થશેજ.

૧ કામનાથ—આ નામના મહાદેવ ભરૂચમાં દુરગ્ગે બ્રાહ્મણિયા એવારે તથા બહેચરાજી માતાની વચ્ચે-માછીવા-ડને રેકરે છે. પરિક્રમા—વાશિષ્ઠાનું આશ્રમસ્થાન છે. વેન્દ્રપુરના કપોત્ત વાણીયા વીગેરે દેખરેખ રાખે છે.

॥ ૨ ॥

॥ ભૂતનાથ ॥

॥ નતાનાં નરાણાં સમસ્તેષ્ટ કામમ્ ॥

॥ સદા પૂરયન્તં કૃપાભિ નિકામમ્ ॥

॥ શુકળે મહર્ષે મૃગો રામવાનવ ॥

॥ ધર્મ મૂતનાથ મજે સાધિવાનવ ॥

૨

॥ સ્વતઃ સર્વથા આપ રહેતા ઉદાસી ॥

॥ રીપુ પ્રબળ જે કામ મળથી વીનાશી ॥

॥ તથાપિ નરો ચરણુ તમ શીશ્વ નામે ॥

॥ મનો વાંચના સર્વ તે શીઘ્ર પામે ॥

॥ ઇન્દ્રજ, દેવ, નર, નાગ, કિન્નર, વિદ્યાતા,

॥ સહ ભૂતના ભૂપ છે ભૂતનાથઃ ॥

॥ મહાર્ષિ-ભૃગુ-પુણ્ય-ક્ષેત્રે વીરાજે ॥

॥ સ્વયંભૂ ભણું સિદ્ધ સૌ થાય કાળે. ॥

૨ ટીકા.

બળવાન શત્રુ જે કામ (તૃણા જનક દેવ) તેનો સમૂળો નાશ કરીને આપ પોતે બધી વાતે ઉદાસી રહો છો અર્થાત આપને કોઈ વાતની તૃણા નથી. છતાં તમારે પગે માથું નમાવનારા માણસો તેમના મનની બધી ઇચ્છાઓ જલદી પામે છે. દૈત્ય, દેવ મનુષ્ય, નાગ, કિન્નર આદિ લોકના તમે વિદ્યાતા (ઉત્પન્ન કર્તા) છો, તમામ ભૂત (પ્રાણી માત્ર) ના હો ભૂતનાથ ! આપ રાજા (માલીક) છો.

૨ ભૂતનાથ-ભર્ય શહેરના મધ્ય ભાગે ઉંચ વસ્તીમાં ભાગે કોટ તથા નવ ચોકીના ઓવારાઓ વચ્ચે મોઢવાડની ટેકરી ઉપર આવેલા છે. ઉંચ વરણના બધા હીંદુઓની દેખરેખ છે. પરગામી વિદ્યાર્થીઓનું આશ્રમ સ્થાન છે.

॥ ૧ ॥

॥ સોમનાથ ॥

- ॥ લલાટે ડર્દ્ધચન્દ્રં ગલે મુળ્ક માલામ્ ॥
 ॥ દધાનં કટૌ વ્યાઘ્ર કૃત્તિ વિશાલામ્ ॥
 ॥ મુકચ્છે મહર્ષે ભૃગો રાજમાનમ્ ॥
 ॥ શિવં સોમનાથં ભજે સાધિમાનમ્ ॥

૩

- ॥ લલાટે લક્ષિત ચંદ્ર અરધો બીગળે ॥
 ॥ ગળે ભક્તનાં મૂડની માળ છાળે ॥
 ॥ વનાધીપ મહા વ્યાઘ્રનું ચર્મ ખાસું, ॥
 ॥ કમી કેડમાં કારમું ખૂબ બાંધ્યું ॥
 ॥ મોહ-તીમિર ત્રય તાપમાં તાત ! ત્રાતા, ॥
 ॥ સદા સોમ રૂપે પ્રભૂ ૩સોમનાથઃ ! ॥
 ॥ મહર્ષિ ભૃગુ-પૂણ્ય-ક્ષેત્રે વીરાળે ॥
 ॥ સ્વયંભૂ ભણું સિદ્ધ સૌ થાય કાળે. ॥

૩ ટીકા

તમારે કપાળે સુંદર અરધો ચંદ્રમા તથા ગળામાં ભક્તો
 નાં માથાંની માળા શીભે છે, વનના રાજા એવા મોટા વાઘ
 નું શીલીનું ચામડું નજરાઇ જાય એવું તમે ખેંચીને કેડે પહેર્યું
 છે. માયાના અધિકારથી તથા આદિ વ્યાધિ ઉપાધિ એ ત્રણ

તાપથી રક્ષણ કરનારા હે પિતા હે પ્રભુ સોમનાથ
તમે સદાય ચંદ્ર રૂપ છો.

૩ સોમનાથ ભર્યમાં ઝાડેશ્વરી દરવાજે ટેકરી ઉપર
આવેલા છે. બેડાવાળા બ્રાહ્મણો દેખરેખ રાખે છે, તે સ્થળે
દંડી સન્યાસીઓ માટે અન્ન-ક્ષેત્ર ચાલે છે.

॥ ૪ ॥

જીમનાથ

॥ ત્રિશૂલંકરેભક્તગુપ્તયૈવહન્તંમ્ ॥

॥ ત્રિલોકીપતિદૈવતંતંમહન્તમ્ ॥

॥ સુકચ્છેમહર્ષેર્ભૃગોરાજમાનમ્ ॥

॥ સદાભીમનાથંભજેસાધિમાનમ્ ॥ ૪ ॥

॥ સુદ્ધ કર વિશે હુરજી ત્રીશૂળ ધરો છો ॥

॥ નિરંતર તેણે ભક્ત-રક્ષા કરો છો ॥

॥ ત્રીભૂવન-પતી દેવ । દેવાધિ દેવ । ॥

॥ નથી દૈવતે કો દુર્ગ શંભુ નેવા ॥

॥ અન્ન, ઇંદ્રિ, સુર, વિષ્ણુ, જે ચરણુધ્યાતા ॥

॥ ભોળા ભીમના ઇષ્ટો ભીમનાથ : ॥

॥ મહર્ષિ-ભૃગુ—પુણ્ય—ક્ષેત્રે વીસજો ॥

॥ સ્વયંભૂ બળુ સિદ્ધ સૌ થાય કાળે ॥

૪ દીકા.

હે હર ! (મહાદેવ) આપના મુંદર હાથમાં ત્રીશૂલ રાખો છો તેવતી ભક્તોની હમેશાં રક્ષાકરો છો હે દેવ । તમે ત્રણે લોક (સ્વર્ગ-મૃત્યુ-પાતાળ)ના સ્વામી છો. દેવોના પણ દેવ છો. શંભુ (તમારા) જેવું ખીણું દેવત કાઇ નથી બ્રહ્મા, ઈંદ્ર, દેવતા, (અથવા સૂર્યનારાયણ) વિષ્ણુ (વિગેરે) જેમના ચરણો (પગ)નું ધ્યાન ધરે છે. એવા હે ભીમનાથ ભોળા જે ભીમ (પાંડવ) તેના તમે પૂજ્ય દેવત છો (ભીમ અનન્ય શીવ ભક્ત હતા.)

૪ ભીમનાથ—એ મહાદેવ ભરતમાં ખ્હારની ઉંડાઇ ને ઓવારે સોમનાથની ટેકરીની તળેટીમાં છે. ભોઇ લોકો તરફથી સેવા થાય છે.

॥ ૫ ॥

જ્વાલનાથ

॥ પ્રસન્ન પ્રણાધીશ માન્યાઙ્કુ દેશમ્ ॥

॥ જટા જૂટ ગંઙા મવાહેલ્ય વેષમ્ ॥

॥ મુકચ્છે મહર્ષે ભૃગો રાજમાનમ્ ॥

॥ સદા જ્વાલનાથં ભજે સાધિમાનમ્ ॥ ૫ ॥

॥ ગણાધીશ શિદ્ધીશ તે બાળ વેશે ॥
 ॥ શોભે હાસ્ય-વદને પ્રભુ-અંક-દેશે ॥
 ॥ પરમ પૂજ્ય ને ગંગકેરા પ્રબ્ધાથી ॥
 ॥ જટા-જૂટની શી કંઈ કીર્તિ ઝાઝી ॥
 ॥ વિષ-જ્વાલથી મુર અમુર તાસખાતા ॥
 ॥ તમે રાખીયા પ્રાણી વિષ જ્વાલનાથા ॥
 ॥ મહર્ષિ-ભૃગુ-પુણ્ય-ક્ષેત્રે વીરાળે ॥
 ॥ સ્વયંભૂ ભજું સિદ્ધ સૌ થાય કાળે ॥ ૫ ॥

૫ ટીકા

તમામ સિદ્ધીઓના માલીક એવા ને ગણપતી તે બાળક રૂપે હસતે મોઢે તમારા ખોળામાં શોભી રહ્યા છે. ગંગાના પ્રવાહને પોતામાં સમાવ્યાથી અતિશય પુજવા યોગ્ય એવો ને તમારો જટાજૂટ (ચોટસો) તેનાં તે હું (અધ્યમતી) કેટલાં વખાણુ કરું ? ! વિષ (ઝેર) ની જ્વાલાથી દેવતા ત્યાં દૈત્યો ત્રાસ પામ્યા (વ્યાકુળ થયા) ત્યારે તે વિષનું પ્રાશન કરીને (પી જઈને) તમે તેમને બચાવ્યા ! (શ્રી વિષ્ણુ ભગવાનની સાલ્વતાથી દેવ-દૈત્યોએ મળી સમુદ્ર-મથન કર્યું તેમાં ચૌદ રત્નો નિકળ્યાં:—(૧) લક્ષ્મી, (૨) કૌસ્તુભમણી, (૩) પાંચજન્યશંખ તથા (૪) *સુદર્શન-ચક્ર એ વિષ્ણુએ લીધાં (૫) સાત સુંઢોનો ચાર દંતવાળો ધોળો હાથી ઐરાવત, (૬) રંભા અપ્સરા, (૭) કામદુધા ગાય, (૮) કલ્પવૃક્ષ તથા (૯)

* કોઈ ઠેકાણે સુદર્શન ચક્રને બદલે સારંગ ધનુષ્ય કહેલું છે.

ધન્વંતરી વૈદ્ય, ઇન્દ્રે લીધાં. (૧૦) અમૃત દેવતાઓએ તથા
 (૧૧) મહિરા દૈત્યોએ લીધાં; સાત મુખનો (૧૨) હૃદયૈઃશ્રવા
 ઘોડો સૂર્યનાશયણે પોતાના રથ માટે લીધો, પણ (૧૩) કાળ
 ફૂટ નાગનું મહાવિષ જેની જ્વાળાઓ (ભડકા)થીજ સૈના
 બંધ તુટી ગયા તે કાણ લે ? ! ભોળાશંકરે તે લીધું ને પી
 ગયા ત્યારે સાને કંપ વળ્યો ! તેની ગરમીનું શાન્તવન થવા
 માટે બાકી રહેલું ૧૪મું રતન (૧૪) ચંદ્રમા તેને શીવજીએ
 પોતાના કપાળમાં ધારણ કર્યો.

૫ જ્વાલનાથ એ મહાદેવ ભર્યમાં ભૃગુઋષિના ધામમાં
 ઉત્તર દીશાના ખંડમાં છે ત્યાં ભાર્ગવ બ્રાહ્મણોની દેખરેખ છે.

॥ ૬ ॥

કાશીવિશ્વનાથ

॥ મહા મુક્તિ તીર્થે વસન્તં હરન્તમ્ ॥
 ॥ નૃણાં જન્મ મૃત્યો વિંધીતિહરંતમ્ ॥
 ॥ સુકચ્છે મહર્ષે ભૃગો રાજમાનમ્ ॥
 ॥ ભજે કાશિકા વિશ્વનાથં સમાનમ્ ॥ ૬ ॥

૬

॥ મહા તિર્થ મુક્તિ તથા કાશી કહાવે ॥
 ॥ વસો છો વિભૂ ! નિત્ય ત્યાં પૂર્ણ ભાવે ॥
 ॥ આનંદ વનમાં ઇષ્ટ કીડા કરો છો ॥

॥ જનન મરણનાં કષ્ટ જનનાં હરે છે ॥
 ॥ અર્ખીલ વિશ્વના લોકના થોક ધાતા ॥
 ॥ તમે મોક્ષ-દાતા કાશીવિશ્વનાથઃ ॥
 ॥ મહર્ષિ-મૃગુ--પૂણ્ય ક્ષેત્રે વિરાજે ॥
 ॥ સ્વયંભૂ ભજું સિદ્ધ થાય સૌ કાળે ॥

૬ ટીકા

મુક્તિનું મોટું તિર્થ જે કાશી ત્યાં હે વિભૂ ! (શંભુ, વ્યાપક) તમે પુરા ભાવે હમેશાં રહો છો ને ત્યાં આનંદ *વનમાં મન ભાવતી કીડા કરતા થકા તમારા ભક્તો નાં જન્મ મરણના દુઃખ ટાળો છો (તેથી) આખા જગતના લોકનાં ટાળે ટાળાં (ત્યાં) ધાધને આવે છે હું કાશીવિશ્વનાથ ! તમે મોક્ષ આપનારા છો.

* આનંદ વન કાશીમાંજ છે.

૬ કાશીવિશ્વનાથ ભર્યમાં દોડીયા બળરની દક્ષિણે ટેકરા ઉપર પીપળીયા હનુમાન પાસે ભોંયરાંમાં છે. અનાશ્રિત સેવા થાય છે.

॥ ૭ ॥

સિધ્ધનાથ

॥ નગાર્ધશિ પુત્રી પવિત્રાર્થ દહેમ ॥
 ॥ સજન્તં નૃમત્તયાઽપિ કૈલાસગેહમ્ ॥

॥ મુકચ્છે મહર્ષે ધૃંગો રાજમાનમ્ ॥

॥ સદા સિદ્ધનાથં ભજે સાધિમાનમ્ ॥ ૭ ॥

॥ હીમાચલ સૂતા, પાર્વતી પ્રાણુ-ધ્યારી ॥

॥ પ્રભુ ! પ્રેમથી પુર્નોત અર્ધાંગ ધારી ॥

॥ સદાશીવ ! કૈલાસ વીલાસ ત્યાગો ॥

॥ લોળા ! ભક્તની ભીડ નિઃશંક ભાગો ॥

॥ સકલ કામનાના તમે સિદ્ધી-દાતા ! ॥

॥ કદંધન્ય, હો ! ધન્ય ! શીવ^૯ સિદ્ધનાથઃ ॥

॥ મહર્ષિ-ભૃગુ--પુણ્ય-ક્ષેત્રે વીરાળે ॥

॥ સ્વયંભુ ભણું, સિદ્ધ સૌ થાય કાળે ॥ ૭ ॥

૭ દીકા

હીમાચલની કન્યા આપની પ્રાણુધ્યારી જે પાર્વતી તેને હે પ્રભુ ! આપે હેતથી આપના પવિત્ર અરધે શરીરે રાખી છે. હે લોળાનાથ ! તમારા ભક્તોની ભીડ તમે અવશ્ય ભાગો છો ને તે માટે હે સદાશીવ ! તમે કૈલાસના વૈભવ સુદ્ધાં છોડીને આવો છો; અમારી તમામ કામનાઓની સિદ્ધી આપનારા તમે છો હે શીવ ! સિદ્ધનાથ ! આપને ધન્ય છે ! ધન્ય છે !

૭ સીદ્ધનાથ એ મહાદેવ ભર્યમાં ખ્હારની ઉંડાઈ તથા દશાસ્વ મેધના ઓવારાઓ વચ્ચે લોધવાડની ટેકરી ઉપર છે. બ્રહ્મ ક્ષત્રિય તથા તેમના પુરોહીત સારસ્વત બ્રાહ્મણોના ઇષ્ટદેવ છે.

પિંગલનાથ

॥ દદાનંશ્રિતે ધ્યોત્ર ભોગાદિ પૂરમ્ ॥

॥ પરત્રાડપિસાયુજ્ય મોક્ષં, સુદૂરમ્ ॥

॥ સુકચ્છે મહર્ષે મૃગો રાજમાનમ્ ॥

॥ મજે પિંગ્લં નાથકં સાધિમાનમ્ ॥

॥ આધિન આશ્રિતોના અતી શ્રેયકારી, ॥

॥ પૂરો પૃથિવ પર પૂર ભોગો પૂરારી ॥

॥ અવર લોકમાં મોક્ષ-સાયુજ્ય આપો ॥

॥ સદા દાસને નિકટમાં નાથ । થાપો ॥

॥ વેશ્યા પિંગલા પતિત પાપી અનાથા ॥

॥ યયા સાદ્ધિકારી પ્રભૂ પિંગ્લનાથ । ॥

॥ મહર્ષિ—ભૃગુ—પૂણ્ય—ક્ષેત્રે વીરાજો ॥

॥ સ્વયંભૂ બળું સિદ્ધ સૌથાય કાજો ॥

૮ ટીકા

તમારી આજ્ઞામાં રહેનારા તમારા આશ્રિતોના તમે અતિશય કલ્યાણકારીછો. આ જગતમાં હે પૂરારી ? (ત્રિપુરા સુરનો સંહાર કરનાર) તમે તેમને સર્વ વૈભવ પૂરા પાડોછો ને પરલોકમાં (મરણ પછી) તેમને સાયુજ્ય નામની મુક્તિ આપો છો તથા પોતાના દાસને હે નાથ । હંમેશાં પોતાની

પાસે રાખે છે. પીંગલા પાપી, વેશ્યા, એકલવાઈ છતાં, હે પ્રભુ પીંગલનાથ ! આપ તેના સાક્ષીકારી થયા (તેને મુક્તિ આપી) (૧) પીંગલા જનકપુરની વેશ્યા હતી. શ્રી ગુરુ દત્તાત્રયે માનેલા ચોવીસ ગુરુમાંની એ એક છે (૨) શીવપુરાણના અહોત્તર ખંડમાં ઉજ્જયિની નમરીની પીંગલા વેશ્યાની કથા છે. પોતાના જ્ઞર, મદન નામના પતિત બ્રાહ્મણ સહિત વૃષભ નામે યોગીરૂપે વિચરતા શંકરની માત્ર એકજ દિવસ ખરા ભાવથી સેવા કર્યાના બદલામાં શીવ-ભક્ત શિરોમણી રાણી સીમંતીનીને પેટ પીંગલા “કીર્તિભાલીની” નામની કન્યા અવતરી-મદન બ્રાહ્મણ વળખાડું રાખતે ત્યાં “લદ્રાય” નામે પુત્ર અવતર્યો-અન્નેનાં લગ્ન થયાં-યથેષ્ટ સંસાર સુખ ભોગવી સ્વદેહે શ્રી શંકરનાં દર્શન પ્રાપ્ત કરી પોતપોતાનાં માતાપિતા સહવર્તમાન કૈલાસપદ પામ્યાં.

૮ પીંગલનાથ એ મહાદેવ ભરૂચમાં દાંડીયા બજારમાંથી દશાસ્વમેધ જવાના રસ્તાની દક્ષિણે મહાજનની ધર્મશાળાની પાછળ, નર્મદાની બેખડ ઉપર છે, જેમાં મોટા કાકાબળિયા છે. અનામિત સેવા થાય છે.

॥ ૧ ॥

ગંગનાથ

॥ સુરેન્દ્રાદિદેવાર્ચિતં બ્રહ્મપૂર્ણમ ॥

॥ તટં નર્મદાયા શ્રયન્તં ચતૂર્ણમ્ ॥
 ॥ સુકચ્છે મહર્ષે ધૃગો રાજમાનમ્ ॥
 ॥ સદા ગાંઙ્ગનાથં, ભજે સાધિમાનમ્ ॥

॥ સૂરેન્દ્રાદી દેવો ભલી ભાવનાથી ॥
 ॥ રહ્યા રાચતા રૂદ્ર--આરાધનાથી ॥
 ॥ પૂરણુ બ્રહ્મ છો ! નર્મદાને પુલીને ॥
 ॥ પધાર્યા ત્વરિત, સંગ સૌ સાથ લેને ॥
 ॥ ઉમા અંક, ઉર્ધ્વાંગપર ગંગ બહાતા ॥
 ॥ રાજે ગૌરંગે ગો-રૂઢ ગંગનાથ ! ॥
 ॥ મહાધિ-ભૃગુ-પુણ્ય-ક્ષેત્રે વીરાજે ॥
 ॥ સ્વયંભૂ ભજું સિદ્ધ સૌ થાય કાળે ॥

૯ ટીકા

ઈદ્ર વીગેરે દેવતાઓ પુરા ભાવથી રૂદ્ર (શંકર) ની પુજામાં રાચી (સંતુષ્ટ) રહ્યા છે. આપ પૂર્ણ બ્રહ્મ છો, આપનાં બધાં મંડલ સહિત નર્મદાને કીનારે બેઠ્યા બેઠ્યા પધાર્યા છો. ઉમા (પાર્વતી) આપના ખોળામાં ને ગંગાજી આપના મસ્તક ઉપર રાખે છો (લઇને ફરે છો) પોલીયે ચઢેલા હે ગંગનાથ ! આપ ગોરે રંગે શોભો છો.

૯ ગંગનાથ એ મહાદેવ ભર્યમાં દશાસ્વમેધને ઓવારે ખાતરીવાડના ટેકરા ઉપર છે લાડ વાણીયાઓના ઈષ્ટ છે.

॥ ૧૦ ॥

॥ નવાનાંચ ચે નાયકાનાં પઠન્તિ ॥
 ॥ સ્તવં તે જનન્યા ન કુસૌપતાન્તિ ॥
 ॥ રૂપાપત્યવિતૈઃ કલત્રૈર્લસન્તિ ॥
 ॥ પરત્રેશ્વરસ્યૈવ પાર્શ્વૈવસન્તિ ॥ ૧૦ ॥

૧૦

॥ નવેનાથનું સ્તવન કલ્યાણકારી ॥
 ॥ ભણે ભાવથી નિલ જે ચિત્ત ધારી ॥
 ॥ ઇહાં પામશે પુત્ર, ધન, ધાન્ય, દારા ॥
 ॥ વિપુલ આયુર, આરોગ્ય, સુખ-ભોગ સારા ॥
 ॥ પુનરર્પી કદી જનની-જઠરે ન જશે ॥
 ॥ સદા વાસ કૈલાસ શીવ પાસ થાશે ॥
 ॥ મહર્ષી—ભૃગુ—પુણ્ય—ક્ષેત્રે વીરાજે ॥
 ॥ સ્વયંભૂ ભજું સિદ્ધ સૌ થાય કાજે ॥ ૧૦ ॥

૧૦ ટીકા

નવેનાથનું આ શુભકારી સ્તોત્ર જેખરા ભાવથી ચિત્ત રાખીને હમેશાં ભણશે તેને આ સંસારમાં પુત્ર, ધન, ધાન્ય, સ્ત્રી, (સ્ત્રીઓને સારા વર) લાંબુ આયુષ્ય શરીર સુખાકારી તથા સારા સારા સુખ વૈભવ મળશે-ફરીથી તેને માની કુખે જન્મવું નહીં પડે, ને સદાય કૈલાસમાં શીવની સમીપમાં રહેવાનું મળશે.

॥ ૧૧ ॥

॥ ષ્ટગુણેષુ નવાનાંચ ॥
 ॥ નાયાનાં સ્તોત્ર મીરિતમ્ ॥
 ॥ ઘટી શતેન ભૂયાત્ શ્રી ॥
 ॥ લક્ષ્મીરામસ્ય શર્મદમ્ ॥ ૧૧ ॥ ઇતિ ॥

૧૧

॥ ભરતખંડ મધ્યે લક્ષિત લાટદેશે ॥
 ॥ ભૃગુ-કચ્છ-શોભે ભક્ષેં વિશેષે ॥
 ॥ નિકટ નર્મદા રૂદ્ર-દેહા વહે છે ॥
 ॥ નવેનાથનાં રૂપથી રૂદ્ર રહે છે ॥
 ॥ ઘટીશત વિપ્રે રચ્યું સ્તોત્ર સાં ॥
 ॥ લક્ષ્મીરામને થાવ કલ્યાણ કાં ॥
 ॥ મહર્ષી-ભૃગુ-પૂજ્ય-ક્ષેત્રે વીરાજે ॥
 ॥ સ્વયંભૂ ભણુ સિદ્ધ સૌ થાય કાળે ॥

૧૧ ટીકા

ભરતખંડ (હીંદુ સ્થાન) માં સુશોભિત લાટદેશ
 (×ચોલીમહેશ્વરથી પશ્ચિમ સમુદ્ર સુધીનો નર્મદા કીનારાનો
 પ્રદેશ) માં ભૃગુ-કચ્છ (ભરત-ખંડર) અતિશય શોભીતું

× રાજા સહસ્રાર્જુનની નગરી મહિષ્મતી.

છે જ્યાં રૂદ્ર દેહા (જમના જેમ સૂર્ય-સુતા કહેવાય છે તેમ
 (નર્મદા રૂદ્ર-દેહા કહેવાય છે) નર્મદા નજીકમાં વહે છે ત્યાં
 (ઉપર વર્ણવેલા) નવેનાથનાં રૂપે શંકર બિરાજ્યા છે
 (તેમનું) ઘટીશત બ્રાહ્મણે બનાવેલું આ રૂડું સ્તોત્ર
 લક્ષ્મીરામને કલ્યાણકારી થાવ.

પ્રસંગ વ્યાખ્યા

- ॥ ખુદેલખંડમાં દત્તપૂરના નીવાસી ॥
 ॥ પઠન માટે તે વૈયર્યા ક્ષેત્ર કાશી ॥
 ॥ મહા મયનથી શારદા સિદ્ધ કીધાં ॥
 ॥ કવન-કુશલતા-શિદ્ધતા દાન લીધાં ॥
 ॥ ઘટ્ટી એકમાં શ્લોક શત એક કરતા ॥
 ॥ પ્રસન્ન પંડિતો શતધરિ છાપ ધરતા ॥
 ॥ અવધનાથ નિજ નામ મહામુક્તિ-દાતા ॥
 ॥ શાંડીલ ન્યાતના વિપ્ર એ ખુબ જ્યાતા ॥ ૧

૧ ટીકા

ખુદેલખંડ (કુળ્લયિની-ગ્વાલ્ધેર-ચીત્રકૂટ વચ્ચેનો પ્રદેશ) માં દતિયા (ઝાંસી-દતિયા) ના રહેવાશી વિદ્યાભ્યાસ માટે કાશી ગયા ત્યાં બહુ મહેનત લઈ શારદાને વશ કરી (વિદ્વતા મેળવી) કવીત્વમાં હોંશિયારી તથા ઝડપ મેળવ્યાં (વરદાન લીધાં) અર્થાત કુશળ ને શિદ્ધ કવી થયા, એટલા બધા કે એક ઘટ્ટીમાં (એવીસ મીનીટમાં) એકસો શ્લોક (એક કલાક માં અઢીસો) રચવાની શક્તિ મેળવી; આ જોઈ પંડિતો (કાશીના) એ પ્રસન્ન થઈ ઘટ્ટીશત એ છાપ (છલકાળ) આપી એ-મનું પોતાનું મૂળ નામ તો મુક્તિ આપનારું એવું “અન્ને ધ્યાનાથ” છે. (અવધ-પતી=શ્રી રામ)-રામ નામ મોક્ષદાયક છે.)

॥ ગુજ્જર દેશમાં રાજધાની રૂપાળી ॥

॥ વર્દુ:પૂર ભૂ-પાલ ગો-પાલવાળી ॥

॥ ધન ધર્મની, ધાવ ધીમત જનોની, ॥

॥ પૂરા પારખી દેહ દક્ષણા ધનોની; ॥

॥ પરીક્ષા વિષે પ્રવિણતા દાખવીને, ॥

॥ પ્રતિષ્ઠિત થયા પૂર્ણ ગુણે કવીને, ॥

॥ વાર્ષિક પામિયા * રોક રૂપિયા ચોર્યાશી, ॥

॥ વરપ પાછલાં પાંચનું હોય બાકી. ॥

૨ દીકા.

ગુજરાત દેશમાં શોભીતી રાજધાની (રાજની નગરી)
રાજ ગાયકવાડ (ગો-પાલ=ગાયકવાડ) વાળી વડોદરા એ કે
વલ ધર્મની ધનને બુદ્ધિમાનોની ધાવ (પોષણ કરનારી)
છે તે પારખીને (પરીક્ષા કરીને) ધનની દક્ષણા (વિદ્યા-
નોને) આપે છે, ત્યાં પરીક્ષામાં કુશળતા બતાવીને પૂરા ક-
વી તરીકે પાસ થયાને ચોર્યાશી રૂપિયાનું વર્ષાસન (અન્ને-
ધ્યાનાથે) મેળવ્યું; તે છેલ્લાં પાંચ વરપનું લેવાનું બાકી હતું.
(દર વર્ષે લેવા આવતાં કાશીથી વડોદરા સુધીના લાંબા પ્રવા-
સમાં ખર્ચ તથા વખત બહુ થાય માટે પાંચ પાંચ વરપે લેવા
આવે છે.)

- ॥ લેવા દામ તે પંડીત પર્યાણુ * કીધું ॥
 ॥ ભુગુ-આમમાં દર્શનું દાન દીધું ॥
 ॥ વિક્રમ-વર્ષ ઓગણિશસેં ત્રણ-વીસાનું† ॥
 ॥ શાલિવાહન અરાદસેં જવિસાનું ॥
 ॥ આવણુ માસ શુભ શંભૂનો ખાસ કહાવે ॥
 ॥ મહા-રૂદ્ર તિથેં થઇ ભેટ ભાવે ॥
 ॥ વિશાલ, વિમલ, વિનીત, વૈરાગ્યવાળા ॥
 ॥ ભાણે ભસ્મ ને કંઠે રૂદ્રાક્ષ માળા ॥

૩ દીકા

ઉપલી (પાછલાં પાંચ વર્ષની) રકમ લેવા માટે પંડિતે પ્રવાસ આદર્યો ને ભરૂચ સ્થેરમાં દર્શન દીધાં (વિક્રમ) સંવત ૧૮૬૦ (શાલિવાહન) શાકે ૧૮૨૬માં શંભૂના ખાસ એવા શુભ આવણુ માસમાં મહારૂદ્ર (સ્થેર ખહાર પૂર્વે એ નામના શિવાલયમાં) તિથિમાં ભાવ સાથે મ્હારે મુલાકાત થઇ વિદ્વાન, ઓખખા મનના, વિવેકી-નમ્ર તથા નિસ્પ્રહી, કપાલે ભસ્મ તથા કંઠે રૂદ્રાક્ષ માળા ધારણ કરેલા દીકા. (માત્ર એક પંચિયું પહેરેલું, એક ઓઢેલું ને હાથમાં એક લોટો એટલાજ સામાન સાથે નિકળેલા એવા સાદા ને દંભ રહીત ! !

- ॥ પૂરા પૂર્વના પુણ્ય-સંસ્કાર મહારા ॥
 ॥ હયાધન * થઈ સિદ્ધન મહારે પધાર્યા ॥
 ॥ શ્રેયઃ સ્કર રૂડું સ્તોત્ર તે ઉચ્ચરીને, ॥
 ॥ વિચરીયા વદુઃપૂર પાછા ફરીને. ॥
 ॥ પ્રસાદી પ્રભૂની રચિર લાભકારી ॥
 ॥ સુશિલ સજ્જનો માટે મેં પ્રગટ ધારી ॥
 ॥ સુરજ-વંશી છું લક્ષ્મીરામ નામે ॥
 ॥ મહિપતરામ-સુત શ્રી ભૃગુ-કન્ધ ધામે ॥

૪ ટીકા

મહારા પાછલા ભવના પુણ્ય સંસ્કારને લીધે (પંડિત
 અબોધ્યાનાથ) કૃપા કરી મહારે ઘેર પધાર્યાને ઉપડું ઠસ્યાણ
 કારક સુંદર સ્તોત્ર બણીને વડોદરે સિધાર્યા તે મોટા પુરપની
 એ સ્વાદિષ્ટ તથા લાભકારી (સ્તોત્રરૂપી) પ્રસાદી સુશીલ
 જનો માટે મેં પ્રગટ કરી છે. હું સૂર્ય-વંશી (બ્રહ્મ-ક્ષત્રિય)
 છું, મહિપતરામનો પુત્ર, લક્ષ્મીરામ મહારં નામ ને ભર્ય
 મહારં ગામ છે.

શ્રી ૧૧.

શ્રી ગણેશાયનમઃ

શ્રી શારદાયનમઃ

શ્રી સુદામાજીની બારાખડી

(રાગ ઓખાહરણની ચાલ.)

૧

કકા ! કમળ નયન શુભનામ, વસે દ્વારિકા સુંદર સ્યામ ॥
 વાસુદેવ સંકર્ષણ હાજે, પ્રદ્યુમ્ન અનિશ્ચય બિરાજે ॥
 કકા ! કલિયુગ નામ આધાર, પ્રભુ સમરો ઉતરો ભવપાર
 સાધુ-સંગે હરી-રસ પીજે, જીવન જન્મ સુફળ કરી
 લીજે ॥૧

ખખા ! ખોજજો સકળ જહાન જેને વરણે છે વેદ પુરાણ ॥
 નિર્ભય નામ છે એકજ હરી, જોજો ચરણ કમળ ધ્યાનધરી ॥૨
 ગગા ! ગોવિંદના ગુણ ગાઓ, માયા મમતા ભુકી તમે જાઓ ॥
 તન,ધન, જોખન રંગ પતંગ, ક્ષણમાં ખાખથશે આ અંગ ॥૩
 ધધા ! ધડિ ધડિ સમરજો શ્યામ, જળ થળમાં રમી રહ્યા રામ ॥
 ઉંચ નીચ તો જ્ઞાનથી દેખો, એકજ બ્રહ્મ સકળમાં લેખો ॥૪
 નના ! નિગમ ખોલી ખોલી દેખો, ખીજો અન્ય નહીં કોઈ લેખો ॥
 સાતે દ્વિપ સકળ બ્રહ્માંડ નામ પ્રસરી રહ્યું નવ ખડે ॥૫
 વખા ! ચિત્ત નિશ્ચય કરી રાખો, મિથ્યા વાદ જુદું નવ ભાષો ॥

સત્ય શબ્દ તે તપમાં પ્રમાણો, જુઠો જોલ તે પાપ સમાનો ॥૬
 છછા ! છાંડજો છળના વિકારો નામ નિર્મળ મુખથી ઉચારો ॥
 કામ કોધના તજજો પ્રસંગ, સદા સેવજો સંતનો સંગ ॥૭
 જજા ! જપજો જગપતિ ધરા, જેને ધ્યાય છે સુર તેત્રીશ ॥
 ધારો વિશ્વાસે ઉર-પૂર ભાષ, હરી ચરણ કમળ સૂખદાર્ઢ ॥૮
 ઝઝા ! ઝેર ન કો થકી કીજે, માથે કાળ ભમે તેથી બ્હીજે ॥
 હરી-શરણે ચેતન થઇ રહિયે, કાળ-ત્રાસ તે શિદને સહિયે ॥૯
 નના ! નિમીષ નિમીષ નિહાલો, ધ્યાન ચિત્તથી પત્રક નહીં ટાળો ॥
 આઠે પ્હોર રહેજો લપટાઇ, ચિત્ત ચરણમાં રહેજો સમાઇ ॥૧૦
 ટટા ! ટાળજો જગતનો સાથ, નહીં કોઇ માત, પિત, સૂત બાત ॥
 હેતુ હરી સમુ કોઇ ન જાણો, જગ વ્યવહાર સ્વપ્નું પ્રમાણો ૧૧ ॥
 ઠઠા ! ઠકોરજીની એ માયા, જેણે કીધી આ સુંદર કાયા ॥
 નર-દેહનો લ્હાવો લીજે, હરી-રસ પુર પ્રેમથી પીજે ॥૧૨
 ડડા ! ડકડાલ ચિત્ત ના કરિયે, ઉર ધ્યાન હરી કડં ધરિયે ॥
 અન્ય દેવતો શિદને ધ્યાઓ, હૈયે હરખીજો વિંદ ગુણ ગાઓ ॥૧૩
 ઢઢા ! ઢુંડશો કયાં તેને ભાષ, રોમે રોમે રહ્યા જે સમાઇ ॥
 પિંડ બ્રહ્માંડ રહે સમપુર, નિત્ય નિકટ નથી નાથ દૂર ॥૧૪
 જુજા ! નામ નારયણ લેજો, તેના રટણમાં અહર્નિશ રહેજો ॥
 સાચી ભક્તિને ભગવાન ચાલ, સ્નેહ સહિત રસના ગુણ માયા ૧૫ ॥
 તટા ! ત્હારી છે સદ્ગુણ કમાઇ, નર દેહ ભજન માટે પાઇ ॥
 હરી ભજ ગર્લ-વાસથી છૂટો, સમ નામ રૂપી ધન લૂટો ॥૧૬
 થથા થોડું છે જીવતર જાણો, વિના ભજન તે મિથ્યા પ્રમાણો ॥
 ચેતન થઇ હરી નામ ઉચારો ત્રિવિધ તાપતે તનના નિવારો ॥૧૭
 દદા ! દેખોની જગનો વ્યવહાર, માયા-મળે બાંધ્યો સંસાર ॥

છૂટે અંધન ચિત્ત જે ચાહો, સાચાસતને ચરણુ જે જાઓ ॥૨૮
 ધધા ! ધરણિ ધર ઉરમાં ધરશે, તેનો સાક્ષતે ત્હારી કરશે ॥
 સદા સમિપ, નિમીપ નહીં ટળશે, તેના લક્ષ્મીનાં કારજ કરશે ॥૨
 નના ! નઠવર સુનેહ આણો, કરો નિત્ય તેના ગુણુ-ગાણો ॥
 મન ભમવા દેશે નહીં જ્ઞાત, સાચા સતોનો કરજો સાથ ॥૨૦
 પપા ! પડી પડી જન્મ ગુમાવ્યો, ગુણુવાદ પ્રભુનો ન ગાયો ॥
 માયા ભરશે ભૂધી રહ્યા અંધો, ખોયો જન્મ કરી કરી ધધો ॥૨૧
 ફફા ! ફરી ફરી પડતો તું ફાંસે મોહને, મૂર્ખ ત્હારું શું થાશે ॥
 ગુરુ-ચરણની ધર મનઆશા, હરીભજને તૂટે જમ-પાશા ॥૨૨
 ખખા ! ખોલજે અમૃતવાણી, સ્નેહ પિતીષે રસના લોભાણી ॥
 હરી હીરો હૃદય ધરી રાખો, વેણુ કડવું મુખે નવ ભાખો ॥ ૨૩
 લલા ! લુહ્યું આ મન સમજવો, જેથી લવજળ પાછા નઆવો ॥
 ભૂ-ધર ભક્તિયે મનડાં અમારાં, જન્મ મરણુ ન થાય તમારાં ॥૨૪
 મમા ! મોહની જગ નહારી, માછી કાળને મચ્છ સંસારી ॥
 જળ લઇને તે જમડા ફરે છે, હરિ-વિમુખને અંધન કરે છે ॥૨૫
 યયા ! અવસર ન વારંવાર, માટે ફરી ફરી કરું પોકાર ॥
 મનવા ! મિત્ર તું ચતુરસુખણુ, છાંડી વિષ-રસ ભજ લગવાન ॥૨૬
 રરા ! રટણુ હરી થકી રાખો, હીરો જન્મનો શિદ ખોઈનાખો ॥
 આયો હીરો ખોવાઈ જે જશે, સુકા અવસરને પસ્તાશે ॥ ૨૭
 લલા ! લાલ ખરું મલ-હર જે, તન-ભંડારે જતનથી ધરજે ॥
 પ્રભુ-લાલ ગુરુ પરખાવ્યું, ત્રણ્યા, લોભને પાપ પળાવ્યું ॥ ૨૮
 વવા ! વંદ ગુરુ વારંવાર, તેણે મોટા કર્યો ઉપકાર ॥
 સમ-નામ રૂપી લાલ આપ્યું, જ-મ મરણુનાં કસ્ટને કાપ્યું ॥૨૯
 સસા ! સદગુરુની શી વડાઈ, મુખે મહિમા તે વરણું શું ભાઈ ॥

ચોટકું ચિત્ત તે સદગુરુ-ચરણે, રસના એક તે ક્યાં લગી વરણે ॥૩૦॥
 ધ્યાન ! બેઠ્યો ગુરુ નિજ પાસે, માયા-પલકમાં નાસે ॥
 ધ્યાન ! સિદ્ધિ મિલિત ત્યાગ્યાં, ગુરુ ચરણમાં ચિત્તજ લાગ્યાં ॥૩૧॥
 શશા ! શોભ શમ્યા સૌ ત્યારે, ગુરુ-જ્ઞાન-દિપક દીઠો ન્ય રે ॥૩૨॥
 નાહું તિમિર યથો પ્રકાશ, પ્રકટયો ભાનૂ તે જાણે આકાશ ॥૩૩॥
 હહા ! હરાયાં માપ તે આપે ગુરુ ચરણકમળ પરતાપે ॥
 જેવું ધૂમરે છાયું આકાશ, ઉગે આદિત્ય ધાય ઉગ્ગ્રાસ ॥ ૩૪ ॥
 જળા ! લેજે લક્ષ્મીવર નામ, ગુરુ-સેવાનું ઉત્તમ કામ ॥
 દેજે દીનને અન્નનું દાન, ધરજે નિત્ય ધરાધર ધ્યાન ॥૩૫॥
 ક્ષણ ! છાંડે વિધવા આશ, જઈ સદગુરુને તુ આરાધ ॥
 રામ-નામ મધુર રસ મગશે, ગર્ભવાસના ફેરા ટળશે ॥૩૬॥
 મજા ! જ્ઞાન અગ્રચર લેજે, ભવસાગર ઉતરીશ સેહેજે ॥
 નથી એ વિન ઉપચાર ખીજે, રામ ધ્યાન ધરી દિલ રિઝો ॥૩૭॥

આરાધરી આનંદ ગુણ ગાઉ ॥

સૌ સતોત્ર શિશ નમાવુ ॥

દીન પતિત છું દાસ સદામા ॥

ગુરુ ગાવિંદ લેજો પ્રણામા ॥

ચેત્ર (ખીજો) સંવત ૧૯૬૩ {

શાકે ૧૯૨૮ મુલ અંક ૩૧ }

લક્ષ્મીરામ

